

{ 3 vragen interview }

'Nieuwe rituelen bestaan eigenlijk niet'

GEBOORTE, HUWELIJK, SCHEIDING, STERVEN ZIJN 'SCHARNIERMOMENTEN' IN HET LEVEN EN

DAAR HOREN VAN OUDSHER RITUELEN BIJ, MAAR DIE VULLEN WE NU VAAK ANDERS IN DAN VROEGER. RITUELENCOACH ANNEGIEN OCHTMAN SCHREEF ER EEN PRAKTISCH BOEK OVER.

Mensen knutselen tegenwoordig nogal eens met rituelen.

Heb je daar moeite mee?

"Nee. Ik heb liever dat mensen iets doen dan dat ze niets doen. Maar ik pleit er wel voor om zo'n ritueel goed aan te pakken - en deskundige hulp is een toegevoegde waarde. Neem de huwelijksluiting. Er zijn tegenwoordig ceremonies - die gaan echt helemaal nergens over. Op geen enkele manier gaat zo'n bijeenkomst de diepte in. Vroeger ging je als bruidspaar vier keer naar de dominee of pastoor en nu heb je vaak maar één gesprekje met een ambtenaar. Terwijl het zo belangrijk is om over de grenzen van het huwelijk heen te kijken. Waarom willen we met elkaar trouwen? Waarom vind ik die ander zo bijzonder? Hoe zien wij onze toekomst samen? Het gaat om bewustwording. Ik heb het boek geschreven met de bedoeling dat mensen gaan nadenken, stilstaan, vieren en gedenken. Als ik bereik dat ze dat doen, dan ben ik een gelukkig mens."

Wat is er veranderd op ritueel gebied?

"Rituelen waren het monopolie van de kerken, en dat is niet meer zo. De behoefte aan rituelen is daarmee niet verminderd, maar wel sterk veranderd. Het wordt allemaal veel persoonlijker. Mensen stellen de vraag: wat zou ons verder helpen op zo'n dag en ook tijdens de rest van ons leven? Ik heb een keer een huwelijk voltrokken tussen een Nederlander en een Thai. We hadden een prachtig waterritueel uit de boeddhistische traditie, dat ik niet kende. Zo iets kun je heel goed inbedden in een ceremonie, in dit geval in de tuin van een museum in Amsterdam."

Anders is beter?

"Mensen hebben nog wel eens de behoefte om origineel te zijn. Anders dan alle anderen. Maar de meesten blijven toch binnen de gebaande paden. De structuur van zo'n scharniermoment is bijna altijd hetzelfde: muziekje, woordje, muziekje, woordje. Dat is de vertrouwde volgorde van de kerk; een beproefd oud concept waar we op verder bouwen. Nieuwe rituelen bestaan dus misschien eigenlijk niet. Het is meer dat oude rituelen op een nieuwe manier worden ingevuld."

'Nieuwe rituelen' (Forte, €19,95) is te koop bij de boekhandel en online via www.ritualiter.nl

BIJENBAAN

De bij in Nederland heeft het zwaar. Voedselgebrek en landbouwgif eisen hun tol. Maar hulp komt uit onverwachte hoek: Rijkswaterstaat en de gemeente Midden-Delfland hebben langs de A4 tussen Delft en Schiedam een zeven kilometer lange *Honey Highway* aangelegd. De bermten zijn ingezaaid met bloemenzaad. Zo komen de bijen straks aan voldoende nectar en stuifmeel om in leven te blijven. Ironisch genoeg zijn de bermten van de snelweg relatieve bijenparadijzen, omdat de grond onbespoten is en de flora niet zo eenzijdig. De bijenbaan moet het begin vormen van een Europees netwerk, zodat de bij kan blijven. Informatie: www.honeyhighway.nl

De mensen kennen
het nut van
het nutteloze niet.

JOHN LENNON / PAUL MCCARTNEY